

Dawne notacje muzyczne

TEMATY ZAJĘĆ

- 1. Wprowadzenie (1 spotkanie)**
- 2. Notacje literowe (1 spotkanie)**
- 3. Notacje neumatyczne (3 spotkania)**
- 4. Notacje menzuralne (4 spotkania)**
- 5. Notacje tabulaturowe (3 spotkania)**
- 6. Wybrane aspekty rozwoju współczesnej zachodniej notacji muzycznej (1 spotkanie)**

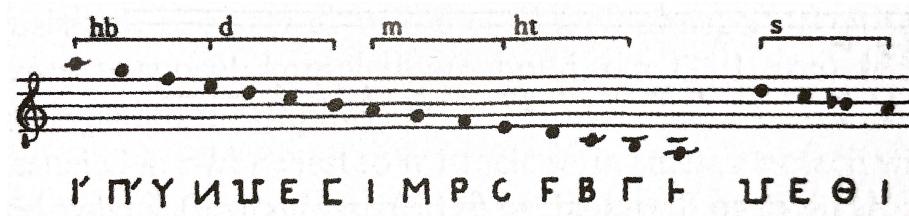
Dawne notacje muzyczne

NOTACJE LITEROWE

Notacje starogreckie

Α R | Γ | Φ | Ζ | Δ Α | - Χ V | W | Η Μ Μ | Ο | Λ Β | Ζ
Ε L | Γ | Η Τ | Η | Ε Π | Ε Η Ι | Η | Α Β | Η | Ζ ω | Ε

Notacja Hucbalda

Notacja dazjalna

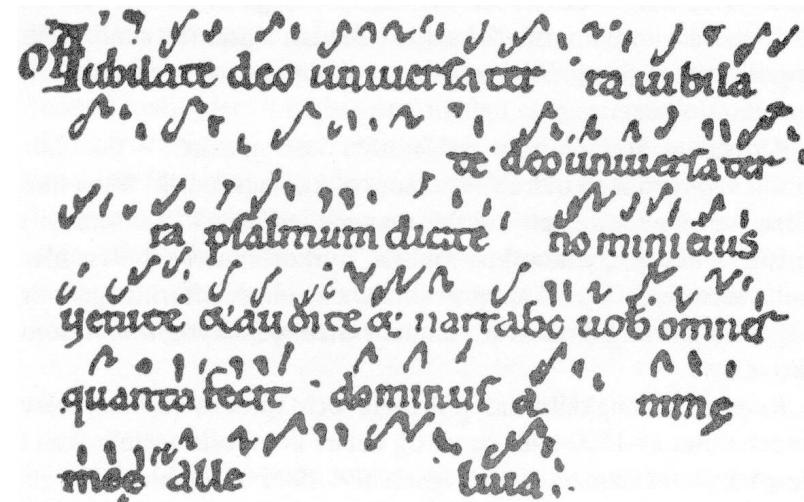

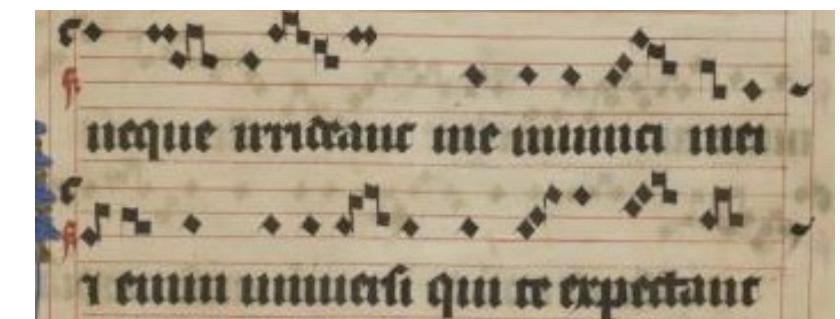
Dawne notacje muzyczne

NOTACJE NEUMATYCZNE

Notacja adiastematyczna

Notacja diastematyczna

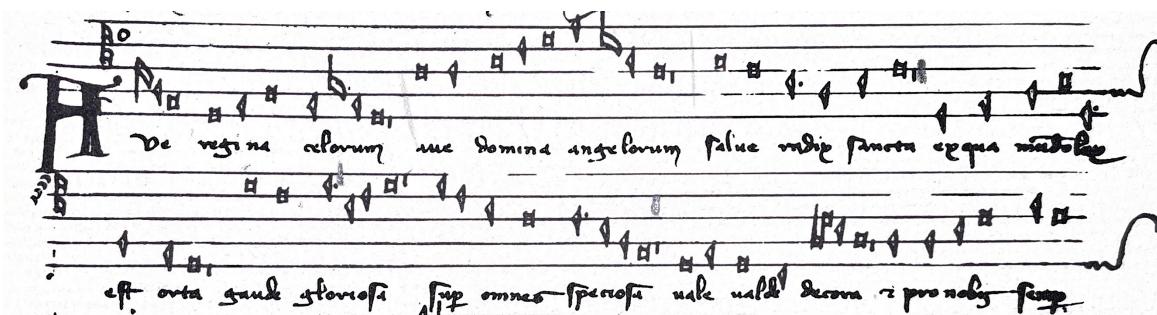
Dawne notacje muzyczne

NOTACJE MENZURALNE

Notacja menzuralna czarna

Notacja menzuralna biała

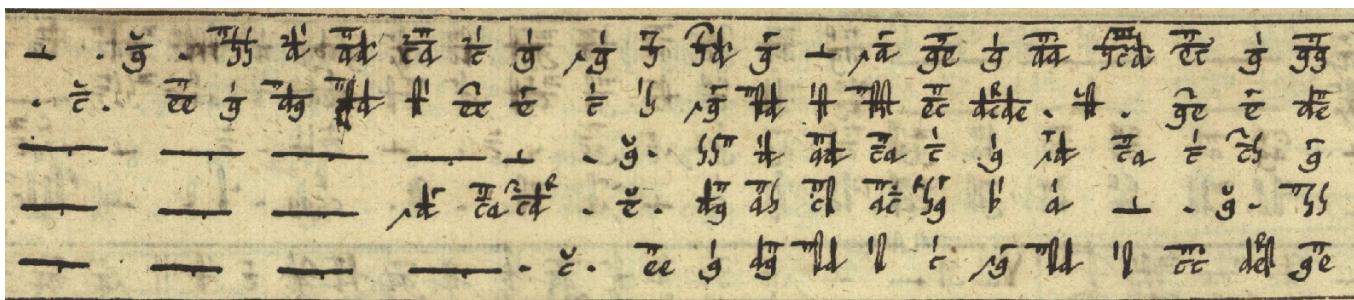

Dawne notacje muzyczne

NOTACJE TABULATUROWE

Notacje tabulatur organowych

Notacje tabulatur lutniowych

Dawne notacje muzyczne

PODSTAWOWA LITERATURA

- ❖ Wili Apel, *The Notation of Polyphonic Music 900-1600*, Oxford 2010.
- ❖ Ian Bent i in., *Notation* [hasło], The New Grove Dictionary of Music and Musicians, red. E. Sati, London 2001.
- ❖ David Hiley, *Chorał Kościoła zachodniego*, Kraków 2019.
- ❖ Martin L. West, *Muzyka starożytnej Grecji*, Kraków 2003.
- ❖ *Notae musicae artis. Notacja muzyczna w źródłach polskich XI - XVI wieku*, red. E. Witkowska-Zaremba, Kraków 2000.

Notacja muzyczna

geneza | funkcje | elementy | perspektywy

Notacja muzyczna

GENEZA

wizualny, konwencjonalny odpowiednik dźwięku muzycznego lub instrukcja jego wydobycia

źródło w przekazie ustnym i języku danej kultury

na ogół w społecznościach, które rozwinęły pismo

zwykle czerpie z tego pisma i systemu zapisu

- ❖ Ścisły związek notacji z rolą muzyki w danej społeczności.
- ❖ Postać notacji wynika z właściwości muzyki danej społeczności.
- ❖ Cel stosowania zapisu muzycznego wynika z roli i właściwości muzyki danej społeczności.

Notacja muzyczna

FUNKCJE

0

komunikacyjne

1

wykonawcze
kompozytor-wykonawca
wykonawca-wykonawca

2

dydaktyczne
ułatwienie zapamiętywania
aspekt mnemotechniczny

3

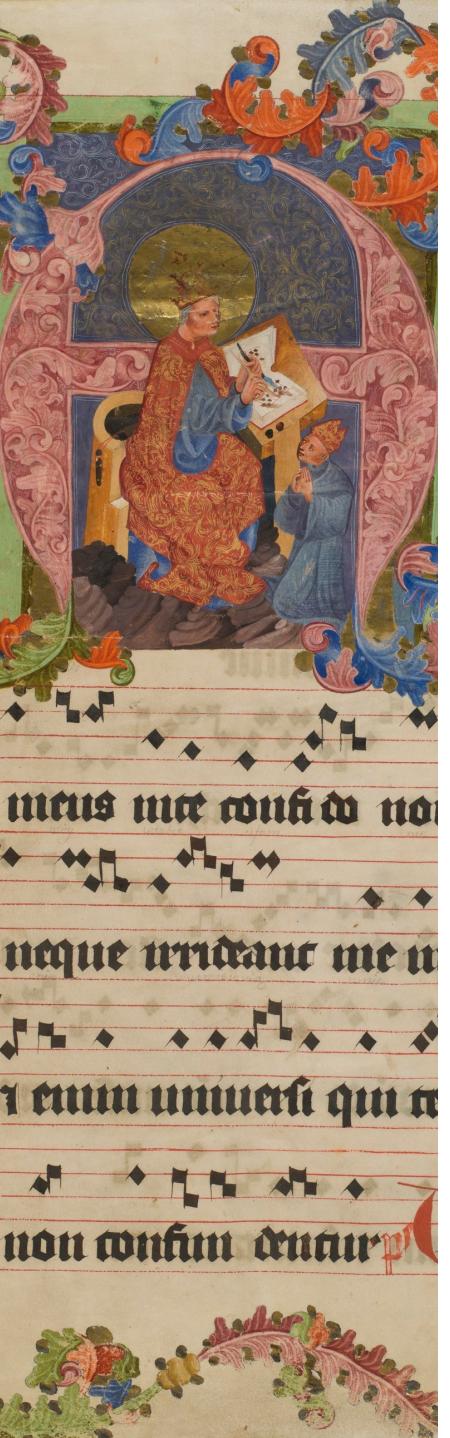
akumulacyjne
utrwalanie repertuaru
rozprzestrzenianie

4

metaopisowe
teoretycznomuzyczne
badawcze

5

konstrukcyjne
narzędzie kompozytorskie

NOTACJA MUZYCZNA – ZAPIS MUZYCZNY – UTWÓR MUZYCZNY

Notacja muzyczna

ELEMENTY UTWORU MUZYCZNEGO

Jakie aspekty utworu muzycznego opisuje notacja?

- ❖ wysokość dźwięku i relacje wysokościowe między dźwiękami >>> **melodia**
- ❖ czas trwania dźwięku i relacje czasowe między dźwiękami >>> **rytm**
- ❖ tempo wykonania >>> **agogika**
- ❖ głośność wykonania >>> **dynamika**
- ❖ sposób wydobycia dźwięku >>> **artykulacja**
- ❖ inne

Notacja muzyczna

ELEMENTY NOTACJI

ZESTAW ZNAKÓW

NORMY WYKORZYSTANIA ZNAKÓW

- ❖ notacje ogólne
- ❖ notacje szczegółowe

- ❖ notacje bezpośrednie
- ❖ notacje niebezpośrednie

Notacja muzyczna

ELEMENTY NOTACJI

ZNAKI

- ❖ **foniczne / logo-sylabiczne** litery | sylaby | słowa lub znaki pochodzące od słów
 - ❖ **liczbowe** cyfry | liczby
 - ❖ **graficzne** kształty geometryczne | linie

Notacja muzyczna

ELEMENTY NOTACJI

ZNAKI FONICZNE

Literey

- aspekt porządkowy
- aspekt brzmieniowy (wysokościowy)
- jako znaki proste

Sylaby

- zastosowanie zbliżone do liter
- mogą pochodzić od słów
- aspekt onomatopeiczny

Wyrazy

- aspekt opisowy, zwykle najsilniejsze odniesienia do języka

Notacja muzyczna

ELEMENTY NOTACJI

ZNAKI LICZBOWE I GRAFICZNE

Cyfry / liczby

- aspekt porządkowy
- aspekt rytmiczny, metryczny
- proporcje

Znaki graficzne

- najszerzy, najbardziej zróżnicowany i rozbudowany zbiór znaków
- najbardziej konwencjonalny element notacji
- może wywodzić się z innych znaków (liter, cyfr, słów itp.)
- obejmuje m.in. kształty geometryczne, linie proste i krzywe
- element podatny na dalsze modyfikacje i wariantowanie (rozmiar, kolor, wypełnienie, łączenie)

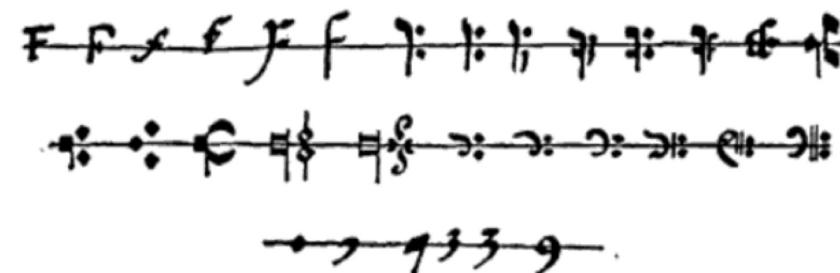

Notacja muzyczna

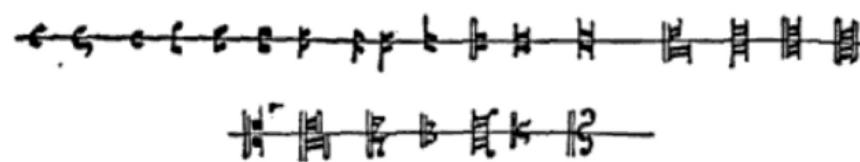
ELEMENTY NOTACJI

Przykład przekształcenia znaków literowych w graficzne

F Clef:

C Clef:

G Clef:

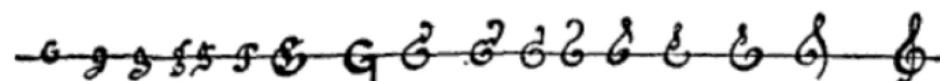

PLATE XIV. EVOLUTION OF THE CLEF-SIGNS

Notacja muzyczna

perspektywy